คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ
พระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องในการรบ
พุทธศักราช ๒๔๘๕

---

๑. ความมุ่งหมายของกฎหมาย

พระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องในการรบ พุทธศักราช ๒๔๘๕ มีวัตถุประสงค์ในการบัญญัติขึ้นมาเพื่อสงเคราะห์ราษฎรผู้สละชีพและอุทิศร่างกายเพื่อประโยชน์แก่ชาติในการรบ โดยมุ่งคุ้มครองบุคคลที่ได้รับบาดเจ็บเนื่องในการรบจนถึงขั้นทุพพลภาพ ไม่สามารถใช้กำลังกายหรือความคิดประกอบอาชีพได้ตามปกติ โดยได้รับบาดเจ็บนั้นในขณะหรือเนื่องจากการปฏิบัติการตามหน้าที่ซึ่งทางราชการหรือองค์การซึ่งทางราชการรับรองให้มีหน้าที่ปฏิบัติการในยามสงครามมอบหมายให้กระทำ หรือในขณะหรือเนื่องจากการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยหน้าที่คนไทยในเวลารบ[๑]

๒. สรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

๒.๑ หลักเกณฑ์การจ่ายเงินเลี้ยงชีพ

(๑) บุคคลที่มีสิทธิได้รับเงินเลี้ยงชีพตามความในพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือบุคคลที่ได้รับบาดเจ็บเนื่องในการรบจนถึงทุพพลภาพ ไม่สามารถใช้กำลังกายหรือความคิดประกอบอาชีพได้ตามปกติ ถ้าได้รับบาดเจ็บนั้นในขณะหรือเนื่องจากการปฏิบัติการตามหน้าที่ซึ่งทางราชการหรือองค์การซึ่งทางราชการรับรองให้มีหน้าที่ปฏิบัติการในยามสงครามมอบหมายให้กระทำ หรือในขณะหรือเนื่องจากปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยหน้าที่ของคนไทยในเวลารบ (มาตรา ๔) ทั้งนี้กฎหมายฉบับนี้ยังใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลที่ได้รับบาดเจ็บถึงทุพพลภาพหรือถึงตายเนื่องในการรบก่อนวันใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ด้วย (มาตรา ๑๐)

(๒) การพิจารณาจ่ายเงินเลี้ยงชีพนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะเป็นผู้กำหนดตามสมควรแก่พฤติการณ์และความทุพพลภาพของบุคคลแต่ละราย โดยกำหนดให้จำนวนตั้งแต่สองร้อยห้าสิบบาทถึงเจ็ดร้อยห้าสิบบาท และจะจ่ายเป็นรายเดือนตลอดเวลาที่ผู้มีสิทธิได้รับยังทุพพลภาพอยู่ (มาตรา ๕ ประกอบมาตรา ๖)

(๓) บุคคลใดที่มีความประสงค์จะขอเงินเลี้ยงชีพ ต้องแสดงรายงานแพทย์ผู้ตรวจอาการทุพพลภาพซึ่งทางราชการเห็นชอบด้วยกับรายงานเหตุการณ์ที่ได้ประสบอันตราย (มาตรา ๕ วรรคสอง)

(๔) การร้องขอเงินเลี้ยงชีพนั้น บุคคลที่เข้าหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๔ จะต้องร้องขอภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันผู้มีสิทธิร้องขอได้ทราบถึงสิทธิของตน (มาตรา ๑๑)

(๕) บุคคลผู้มีสิทธิได้รับเงินเลี้ยงชีพตามมาตรา ๔ หากเป็นผู้มีสิทธิได้รับหรือมีสิทธิจะได้รับเงินเพิ่มตามระเบียบการเบิกจ่ายเงินเพิ่มพิเศษประจำเดือนชั่วคราว สำหรับผู้ที่ได้รับเงินในงบประมาณ

---

[๑] พระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ของคนไทยในเวลารบ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มีเจตนารมณ์ของการตรากฎหมาย คือกำหนดหน้าที่ของคนไทยในขณะที่ประเทศไทยต้องเข้าทำการรบขึ้นไว้ เพื่อปฏิบัติการให้ถูกต้องตามแผนการของราชการและเพื่อยังความเป็นไทยให้คงอยู่ตลอดไป

เบี้ยหวัดบำนาญ พ.ศ. ๒๕๐๐ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย ให้มีสิทธิได้รับเงินทั้งสองจำนวนโดยรับเข้าด้วยกัน[๒]

๒.๒ การตกทอดของเงินเลี้ยงชีพ

เมื่อบุคคลตามมาตรา ๔ ถึงแก่ความตายเนื่องจากได้รับบาดเจ็บ เงินเลี้ยงชีพดังกล่าวจะตกทอดไปสู่บุคคลดังต่อไปนี้ ได้แก่ บุตร ภริยา และบิดามารดาของผู้ตาย ตามมาตรา ๗ โดยบุคคลดังกล่าวจะได้รับส่วนแบ่งในอัตราส่วน ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๘)

(๑) บุตรจะได้รับเงินเลี้ยงชีพสองส่วน ภริยาหนึ่งส่วน และบิดามารดาหนึ่งส่วน

(๒) หากเป็นกรณีผู้ตายมีบุตรตั้งแต่สามคนขึ้นไป ให้แบ่งจ่ายให้บุตรสามส่วน ภริยาหนึ่งส่วน และบิดามารดาหนึ่งส่วน

(๓) ถ้าไม่มีบุคคลทั้งสามจำพวกดังกล่าวข้างต้น ให้จ่ายให้แก่ผู้ที่อยู่ในอุปการะของผู้ตาย หรือมีอุปการะผู้ตาย แต่อย่างไรก็ตามถ้าผู้ตายได้แสดงความจำนงเช่นนั้นไว้โดยชัดแจ้งเป็นหนังสือโดยได้กำหนดส่วนแบ่งไว้อย่างไร ก็ให้จ่ายตามนั้น

(๔) ถ้าบุคคลที่รับเงินเลี้ยงชีพอยู่ตามที่กล่าวมานี้คนใดตายหรือหมดสิทธิลง ก็ให้ส่วนที่ผู้นั้นได้รับอยู่เป็นอันยุติลงเพียงนั้น

๒.๓ กำหนดเวลาและเงื่อนไขของบุคคลผู้ได้รับเงินเลี้ยงชีพ ตามข้อ ๒.๒ (มาตรา ๙)

(๑) บุตรชายบุตรหญิงได้รับจนอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ เว้นแต่เมื่ออายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์นั้นกำลังศึกษาอยู่ในชั้นเตรียมอุดมศึกษาหรือในชั้นอุดมศึกษา ก็ให้ได้รับต่อไปจนสำเร็จการศึกษา แต่ไม่เกินอายุยี่สิบห้าปีบริบูรณ์

(๒) ภริยาได้รับตลอดอายุหรือจนมีสามีใหม่

(๓) บิดาและมารดาได้รับตลอดอายุ

(๔) บุคคลที่ผู้ตายได้แสดงความจำนงไว้ให้เป็นผู้รับนั้น ถ้าอายุยังอยู่ในเกณฑ์ศึกษาให้อนุโลมอย่างบุตร แล้วแต่กรณี ถ้าไม่เข้าลักษณะดังกล่าวแล้ว ให้ได้รับเพียงสิบปี

อย่างไรก็ตามผู้มีสิทธิรับเงินเลี้ยงชีพของผู้ตายถ้ายังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเป็นผู้กำลังศึกษาและอายุอยู่ในเกณฑ์ศึกษาตามมาตรานี้ หรือยังเป็นผู้พิการทุพพลภาพอยู่ หากทางราชการเห็นสมควรเข้าควบคุมและจัดการเกี่ยวกับเงินเลี้ยงชีพ เพื่อประโยชน์ของผู้มีสิทธินั้น ๆ ก็ได้

หมายเหตุ - คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น ประชาชนจะต้องศึกษา ทาความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดถือตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ

---

[๒] พระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องในการรบ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๒